

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. balandžio 1 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0092 (COD)

7808/22
ADD 4

CONSOM 78
MI 246
COMPET 203
ENER 118
ENV 313
SUSTDEV 75
DIGIT 73
CODEC 421
IA 36

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. kovo 31 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 86 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria, siekiant geresnės apsauga nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliajoje pertvarkoje, iš dalies keičiamos direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 86 final.

Pridedama: SWD(2022) 86 final

Briuselis, 2022 03 30
SWD(2022) 86 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA
pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos
kuria, siekiant geresnės apsaugos nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu
suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, iš dalies keičiamos
direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES

{COM(2022) 143 final} - {SEC(2022) 166 final} - {SWD(2022) 85 final}

Santraukos lentelė
Iniciatyvos, kuria siekiama suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliajoje pertvarkoje, poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Iš šio poveikio vertinimo matyti, kad vartotojai: • stokoja patikimos informacijos apie produktų tvarumą (aplinkosaugines charakteristikas, naudojimo trukmę, taisomumą); • susiduria su klaidinančia komercine veikla (greitu produktų nusidėvėjimu, organizacijų vykdomu ekologiniu manipuliavimu, tvarumo ženklų ir skaitmeninių informavimo priemonių skaidrumo ir patikimumo trūkumu). Tai trukdo siekti Europos žaliojo kurso tikslo – sudaryti sąlygas pereiti prie aplinkos atžvilgiu tvaresnės ekonomikos ir visuomenės, t. y. įvykdyti vadinamąją žaliąją pertvarką. Dėl šių problemų nepalankioje padėtyje atsiduria: • vartotojai, nes jiems tenka rinktis ne pačius geriausius sprendimus, menksta jų pasitikėjimas šiuo metu prieinama aplinkosaugine informacija, taip pat jiems neleidžiama aktyviai prisidėti prie žaliosios pertvarkos; • bendrovės, parduodančios iš tikrųjų tvarius produktus, palyginti su įmonėmis, kurių produktai ne tokie. Taip pat kyla rizika, kad, ES šalims imantis diegti skirtingus nacionalinius nurodytų problemų sprendimus, kai kurios bendrovės be reikalo patirs didelių atitikties užtikrinimo išlaidų. Galiausiai šiuo metu pasirinktų netvaraus vartojimo sprendimų poveikis aplinkai nėra tinkamai švelninamas. Atlikus vertinimą nustatyti du pagrindiniai veiksniai: 1. rinkos nepakankamumas, nes bendrovėms nepakanka ekonominių paskatų teikti informaciją apie produktų tvarumą arba nutraukti nustatytą veiklą; 2. nepakankamai pritaikytos ES taisyklės, dėl kurių nacionalinėms institucijoms sunku veiksmingai spręsti nustatytas problemas.
Ką reikėtų pasiekti?
Iniciatyva siekiama: 1. užtikrinti, kad ES bendroji rinka veiktų sklandžiai ir būtų naudinga vartotojams ir prekyautojams; 2. išryškinti vartojimo reikšmę siekiant ES klimato srities tikslų ir saugant aplinką. Paklausos pusėje ši iniciatyva turėtų sumažinti vartotojams kylančių kliūčių, padidinti vartotojų pasitikėjimą ir sudaryti sąlygas vartotojams aktyviai dalyvauti žaliajoje pertvarkoje. Pasiūlos pusėje ja siekiama bendrovėms užtikrinti vienodas sąlygas ir teisinį tikrumą. Konkretūs tikslai: 1. sudaryti sąlygas vartotojams priimti pagrįstus sprendimus dėl pirkimo (skatinant vartoti tvariai); 2. nutraukti veiklą, dėl kurios suklaidinti vartotojai nesirenka vartoti tvariai; 3. užtikrinti, kad ES taisyklės būtų taikomos geriau ir nuosekliau.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
Vartotojų apsauga yra ES vyriausybės ir ES jungtinės veiklos (pasidalijamosios kompetencijos) sritis, todėl prireikus ES turi įgaliojimus veikti.

Iniciatyva siekiama spręsti problemas, kurios visoje ES yra plačiai paplitusios ir sukeltos tų pačių priežasčių. ES šalims vienašališkai rengiant konkrečius teisės aktus šioms problemoms spręsti, ES masto veiksmams, kurių būtų imtasi pagal šią iniciatyvą, būtų sumažintas bendrosios rinkos teisinis susiskaidymas ir sušvelninti tarpvalstybinės prekybos kliūčių ir nevienodo vartotojų apsaugos lygio padariniai.

Galų gale klimato kaitos ir aplinkos būklės prastėjimo valstybių sienos nesulaiko: netvarus vartojimas vienoje šalyje gali paveikti ir kitas šalis. Todėl bendrais ES lygmens veiksmams šias problemas visoje ES galima išspręsti veiksmingiau.

B. Sprendimai

Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?

Atlikus vertinimą nustatyta tinkamiausių politikos galimybių, kuriomis būtų užtikrinamas šios iniciatyvos suderinamumas su kitomis rengiamomis iniciatyvomis (iniciatyva dėl ekologiško teiginių ir iniciatyva dėl tvarių produktų).

Toliau nurodytos tinkamiausios galimybės veikia atskirai, o keliais atvejais pagal jas numatoma bendro pobūdžio taisyklių, kurias kitos dvi iniciatyvos sėkmingai papildys:

1. informuoti apie gamintojo komercinės patvarumo garantijos teikimą (arba neteikimą) ir laikotarpį, per kurį teikiami nemokami programinės įrangos naujiniai;
2. nurodyti taisomumo įvertį arba pateikti kitą aktualią su taisymu susijusią informaciją, jeigu taikoma ir (arba) įmanoma;
3. uždrausti tam tikrą veiklą, susijusią su greitu nusidėvėjimu;
4. nustatyti taisykles, kad ekologiško teiginiai būtų sąžiningi, be kita ko, uždrausti tam tikrą ekologinio manipuliavimo veiklą;
5. nustatyti taisykles, kuriomis būtų užtikrintas tvarumo ženklų ir informavimo apie tvarumą priemonių skaidrumas ir patikimumas.

Kaip tai bus įgyvendinta?

- 1 ir 2 galimybės būtų įgyvendintos tiksliai iš dalies pakeitus Vartotojų teisių direktyvą (Direktyvą 2011/83/ES);
- 3, 4 ir 5 galimybės būtų įgyvendintos tiksliai iš dalies pakeitus Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvą (Direktyvą 2005/29/EB).

Kokiems produktams tai taikoma?

- 1 galimybė apima visas prekes, išskyrus programinės įrangos naujinius, kurie yra aktualūs tik kai kurioms prekėms. Be to, nuspręsta, kad prekiautojai turėtų informuoti apie gamintojo komercinės patvarumo garantijos negaliojimą tik energiją vartojančioms prekėms. .
- Kokiems produktams taikoma 2 galimybė, neapibrėžta (priemonė bus taikoma, kai aptariamą informaciją bus reikalaujama pateikti pagal taikomus teisės aktus).
- Kokiems produktams taikomos 3, 4 ir 5 galimybės, taip pat neapibrėžta, nes šios priemonės bus taikomos tam tikrai komercinei veiklai, neatsižvelgiant į produktus.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų šalių nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Vartotojų asociacijos apskritai palaiko tinkamiausias politikos galimybes. Dėl 1, 3 ir 4 galimybių jos pageidautų didesnio užmojo priemonių, nei siūloma.

Verslo asociacijos 1 ir 4 pasirinktas galimybes laiko veiksmingomis, tačiau atkreipia dėmesį ir į tai, kad dėl jų bus patirta nedidelių išlaidų. Dėl numatomų didelių išlaidų jos kažkiek priešinasi 3 galimybei. Tačiau iš visų

suinteresuotųjų šalių grupių jos dažniausiai veiksminga laikė 5 galimybę.

Nacionalinės institucijos apskritai palaiko įvairias pasirinktas galimybes, ypač 3, 4 ir 5, nes jos palengvintų institucijų atliekamą vykdymo užtikrinimo darbą.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausių galimybių pranašumai?

Vartotojai apskritai gautų gana nemažai naudos.

Jie galėtų **priimti geresnius sprendimus**, nes:

- pardavimo vietoje lengviau gautų patikimesnės informacijos apie gamintojo komercinės patvarumo garantijos teikimą ir trukmę, taip pat laikotarpį, per kurį teikiami nemokami programinės įrangos naujiniai;
- jiems būtų pateikiamas taisomumo įvertis arba kita aktuali su taisymu susijusi informacija;
- būtų kovojama su ekologiniu manipuliavimu, greitu nusidėvėjimu ir neskaidrių bei nepatikimų tvarumo ženklų ir skaitmeninių informavimo priemonių naudojimu.

Taip pat būtų geriau **ginamos jų teisės**:

- jiems būtų lengviau suprasti, kuriems produktams galioja pratęsta gamintojo komercinė patvarumo garantija, ir nuspręsti, ar tai atitinka jų poreikius;
- jie būtų mažiau klaidinami melagingų ekologiškumo teiginių ir nepatikimų ir (arba) neskaidrių tvarumo ženklų ir skaitmeninių informavimo priemonių;
- jų perkami produktai nesugestų anksčiau, nei tikisi vartotojas.

Aplinka

Vartotojai veikiausiai dažniau rinktųsi tvarius produktus (kurių gamyba daro mažesnę poveikį aplinkai, kurie, kaip numatoma, laikytų ilgiau ir kuriuos būtų galima taisyti dažniau nei dabar).

Verslas

Būtų mažiau galimų tarpvalstybinės prekybos kliūčių, išskylančių atskiroms ES šalims įdiegus vienašališkų priemonių. Ypač įgyvendinus 3, 4 ir 5 galimybes, pagal kurias siekiama nutraukti kai kurių rinkos dalyvių vykdomą nesąžiningą veiklą, būtų sudarytos vienodos sąlygos.

Kokios būtų tinkamiausių galimybių įgyvendinimo išlaidos?

Papildomų išlaidų įmonės patirtų teikdamos informaciją apie komercinės patvarumo garantijas, nemokamų programinės įrangos naujinių teikimo laikotarpius ir taisymą.

Tačiau tokios išlaidos turėtų būti nedidelės ir – nors veikiausiai bus perkeltos vartotojams, – tikriausiai neigiamai nepaveiks paklausos, juolab kad vartotojai bus gerokai labiau linkę mokėti už produktus, kurie laiko ilgiau arba kuriuos lengviau pataisyti.

Sprendžiant su ekologiniu manipuliavimu ir greitu nusidėvėjimu susijusias problemas taip pat susidarys papildomų išlaidų, bet jų daugiausia patirs bendrovės, šiuo metu užsiimančios tokia veikla. To nedarantioms įmonėms vienodos sąlygos iš tikrųjų bus naudingos, nes veikla šiuo atžvilgiu bus vykdoma skaidriau.

Nustačius taisykles, kuriomis būtų užtikrinamas tvarumo ženklų ir informavimo apie tvarumą priemonių skaidrumas ir patikimumas, didesnių išlaidų patirs jas įgyvendinančios organizacijos. Tokios išlaidos veikiausiai bus perkeltos įmonėms, kurios prašo suteikti tokius ženklus, tačiau gali būti, kad jos nuspręs ateityje teikti prašymus dėl mažesnio

skaičiaus ženklų. Nacionalinės institucijos patirs išlaidų, susijusių su naujų įpareigojimų vykdymo užtikrinimu. Vis dėlto kai kurios jų nurodė, kad nustačius aiškesnes taisykles dėl ekologinio manipuliavimo ir greito nusidėvėjimo, jos iš tikrųjų gali sutaupyti lėšų, kadangi užtikrinti dabartinių taisyklių vykdymą sunku ir reikia nemažai išteklių. Taip pat pažymėtina, kad sujungus įvairias galimybes turėtų susidaryti tam tikra masto ekonomija, susijusi su vykdymo užtikrinimo išlaidomis ir įmonėms tenkančiomis išlaidomis (pvz., susipažinimo su naujomis priemonėmis ir vidinių patikrinimų išlaidomis).
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?
Pagal galiojančią ES vartotojų teisę mažosioms, vidutinėms ir labai mažoms įmonėms išimčių nenumatyta, nes tai prieštarautų bendram vartotojų apsaugos taisyklių tikslui. Tai neatitiktų ir MVĮ interesų, nes gaudami žemesnio lygio apsaugą vartotojai pirkdami iš tokių įmonių mažiau jomis pasitikėtų. Todėl MVĮ patirtų pirmiau nurodytų išlaidų. Tačiau joms taip pat būtų naudinga, jei rinkoje vyktų sąžiningesnė veikla ir dėl to būtų sudaromos vienodos sąlygos, taip pat jei sumažėtų tarpvalstybinės prekybos kliūčių ir ES nesusikurtų skirtingų teisės aktų kratinys, galimas, jei įvairios šalys taikytų skirtingus sprendimus.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?
Nacionaliniai administravimo subjektai patirs papildomų išlaidų, susijusių su naujųjų taisyklių vykdymo užtikrinimu, nors pagal 4 ir 5 galimybes iš tikrųjų būtų galima sutaupyti, o sujungus pasirinktas galimybes susidaro tam tikra masto ekonomija. Igyvendinant pasirinktas galimybes taip pat bus kliaujamasi patobulinimais, pasiektais neseniai atlikus teisės aktų pakeitimų, susijusių su vykdymo užtikrinimu.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis?
Jokio kitokio didelio poveikio nenumatoma, be kita ko, ir ne ES šalims. Taip pat buvo įvertinta, ar šios galimybės dera su kitais teisės aktais ir rengiamomis susijusiomis iniciatyvomis, ir renkantis tinkamiausias galimybes į šį aspektą atidžiai atsižvelgta. Visos pasirinktos galimybės parengtos taip, kad papildytų galiojančius teisės aktus ir palengvintų vykdymo užtikrinimą.
Ar laikomasi proporcingumo principo?
Kaip nurodyta, tam tikros tinkamiausios politikos galimybės nustatytos užtikrinant, kad ši iniciatyva derėtų su šiuo metu rengiamomis iniciatyvomis dėl ekologiškumo teiginių ir tvarių produktų. Pasirinktos galimybės laikomos proporcingomis atsižvelgiant į šiuo metu vartotojams daromą žalą, numatomą naudą vartotojų gerovei, bendrovėms ir administravimo subjektams teksiančias išlaidas ir numatomą teigiamą poveikį visuomenei mažinant išmetamo CO² kiekį ir kitokį poveikį aplinkai. Galimybės, dėl kurių įmonės patirtų labai didelių išlaidų, nebuvo pasirinktos arba buvo atmestos viename pirmųjų etapų.
D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus persvarstoma?
Be to, kad reguliariai bus vykdoma stebėseną, parengti ataskaitą dėl iniciatyvos veikimo siūloma praėjus 3 metams

po to, kai ji bus įgyvendinta.